

A'
 TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG^o
 ENGEDELMÉVEL.

Nro 39.

Költ Bétsben, Sz. András Havának (Nóvembernek)
 11-dik napján 1796-dik Efstendőben.

Hadi Környütlállások.

Moguntziából Octób. 30-dikánn: —
 „A' mi leg-szélső strázsa-tanyáink, *Alz*
zeytől fogva, *Sprendlingenenn* és *Alges-*
heimonn által, *Galsheimig* nyúlnak, mely
 egy óránnyira esik *Bingentől*.“

Mannheimből Növ. 1-ső napján: —
 „Minthogy a' *Nahe* vize' meljékein na-
 ponként szaporodott az ellenség, és *Lau-*
térntől 's *Lauterburgtól*, *Landau'* és *Spira'*
 környékeire is kezdett takarodni: ez okonn

R r

Hotze Generális oda hagyta *Schwegenheimot*, *Germersheimot* 's a' t. Egy része a' Korpusának visszajött a' múltt Vasárnap a' Rajnánn: más része pedig oda túl maradt a' *Mundenheimi* léneák' védelmére. Tegnaptól fogva 600 Frantziák vagnak *Spirábann*. "

Mádrítbann, közönségessenn ki-hirdetődött Növ. 5 dik napján a' Spanyol Ország' részéről *Nagy-Britannia* ellen intézett Had-jelentés.

Az Olasz-Országi had' állapotjáról következő értelmű Előadást közölhetünk a' *Bétsi Udvari Újságnak* 9-dik Novemberi Darábjából: „Hadi Tárnokmester Bátor *Alvinczy*, meg-indította már a' *Görzi* földről *Mántua* felé a' *F. M. L. Quosdanovich*-ről neveztetett Seregoftályt, 's által gázoltatta azzal a' sebess áradású *Tagliamento* patakját, mely, övig is meg-ért némely helyeken Vitézeinknek: még is állhatatossann víg készségjeket nyilatkoztatták. "

„A' másik folyó víz, melyen által kellett menni Népünknek, *Piavenak* hívatatik. Ezenn *B. Alvinczy* hídát állíttatott fel Növ. 1-ső napján, 's még az nap által is szállította rajta a' Korpus' előjáró részét (*Avantgárdáját*); más nap pedig az egész Korpust is, melyet látván az ellenség, magához vonta a' maga elől állott Vígázóit (*Patrulljait*) 's el hagyta

Castel-Frankót, mely Erösség, a' *Velen-tzei* földönn fekszik. “

„Minthogy a' szándék úgy vólt el intézve, hogy mihelyest *Quosdanovich*' Korpusa, a' meg-határozott helyekre egéfsz erőlködéssel el verekedik; *Davidovich*' Korpusa is, mely, szép számmal szaporodott, azonnal előre nyomúljon *Tirolisból*, 's egyesített erővel kezdjenek dolgozni mindketten az ellenség ellen: ily környüállásokbann fontos Tudósításokat várhatunk minden óránn *Olafz-Országból*. “

„Már előre is tüzessenn meg-víttak egymással a' leg-szélről állott szakaszszai *Dávidovich*' Korpusának 's a' *Frantziáké*nak, *Cembránál*. *Vukassovich* Generális vezérlette a' *Miéinket*, 's oly diadalmassan el verte a' *Frantziákat*, hogy kétszázann estek közzülök fogságunkba, kik között tíz *Tifztek* is vagnak. “

Modénáról, *Reggióról*, *Bonóniáról*, és *Ferráráról* bizonyosoknak írja azokat a' *Bétsi Udvari Újság* is, melyeket mi írtunk a' múltt postán. Írja továbbá; hogy *Oct. 16-dikánn* estve, a' szóval *Békességet* [hirdető, tselekedettel pedig háborúságot szerző *Fr. Kommisszariusok*' *Rendeléséből* felállított *Modénában*, a' *Frantziáskodók*nak különbkülönbféle vígadozásaik között az úgy nevezett *Szabadság*' fája is; hogy az említett *Kommisszariusok*, már *Oct. 8-dikánn* ott vóltak *Modénában*, 's az ad-

dig való *Modénai* Kormányfzék' Tagjait fogva küldötték *Mediolánumon* által *Tortonába*; 's más Kormányfzéket állítottak fel, mely, leg - elsőbennis azzal kívánt tsapodárkodni a' Népnek, hogy, a' Kötelező - Írásoknak való papirossokra nem engedett üttetni közönséges bélyeget, a' melyel meg-jeleltetett Papirossak drágábbann adódtak el annakelőtte, mint az a' nélkül való Papirosak: de ugyan ez a' Frantzia módi új Kormányfzék, valamivel későbbenn, minden fegyvert el kívánt a' Lakosoktól, vizfsza hívta a' mezőségre ki szaladt Lakosokat, 's parantsolta, hogy minden Polgárok, valakik 18 és 55 ezrendő között vagynak, fel-írasák magokat Nemzeti - katonai szolgálatra: mert különbenn úgy fognak tartatni, mint Haza' ellenségei. Oct. 16-dikán el törödtek minden feudális jusok és kötelesegek. A' Fr. Komendáns *Robert* Generalis, hízelkedő feltételek alatt hívta vizfsza a' *Modénai* Katonáságnak széljel-szaladt részit. A' *Modénai* Püspök kéntelen volt Páfztori Levél által inteni meg a' Megyébélieket, hogy nyúgodjanak meg mostani sorsokonn, 's vak engedelmességgel viseltessenek a' magok Elnyomóik eránt.

Bonóniába Oct. 13-dikánn, ezer főből álló Fr. gyalogság ment bé, más nap pedig egy Szakasz Lovasság. Oct. 18-dikánn maga is oda érkezett *Bonaparte*, de

mindjárt el utazott onnét más nap, *Ferrárán* által a' Seregéhez.

Rómából írják, hogy a' nagy hadi kézfületeknek folyamata közbenn is ott vólt még Fr. Minister *Cacault* Rómában, Oct. 22-dikén, és a' Békesség eránt való reménységet nem kevésbé táplálta.— A' *Nápolyi* Király, mindjárt ígért ugyan Pápa Ö Szentségének minden szükséges óltalmat, mihe-lyest meg-kéretődött az eránt: de azon öszsze-fzövetkezésre nézve, melynek ereje fzerént kötelesek vólnának a' fzövetkező réfzek egymás mellett, mind óltalmazólag, mind meg-támadólag fegyvert fogni, azt felelte a' *Nápolyi* Felség, hogy arra tsu-pánn akkor állhat reá, midőn a' Fr. Di-rektórium, oly Feltételek alatt akarna Bé-kességet kötni a' *Nápolyi* Királylyal, me-lyek Ö Felségének nem szolgálnának be-tsületére.

Ánglus Tengeri Vezér *Nelson*' Hajós-seregéből egy líneai hajó, meg-állapodott Oct. 12-dikén a' *Genuai* Kikötőhely előtt anynyi mezfzűzésre, a' menynyire nem járhatta vólna bé az ágyú-golyóbis *Genua*' partjairól, 's azon helyéből, egy békessé-ges-zászlójú kiseded hajónn, valamely Tu-dósítást küldött a' *Genuai* Kormányfzék-hez: de a' Tudósítást vivő Személynek meg nem engedődött, hogy ki-fzállhassonn a' partra: minekokaért Ö is haladék nél-kül vízfza tért a' líneai hajóhoz; ez pe-dig a' Hajóssereghez, a' melyhez tartozik.

Nagy-Britanniából. —

A' *Newfoundlándi* Stokfis-halászatjokat az Ánglusoknak Északi-Ámerikában, leg-nagyobb részént elrontotta *Richery* Fr. Admirális; de a' Szigetnek *St. John* nevezetű leg-erősebb tsúttsa ellen semmit se' próbált; hanem prédákkal meg-rakodva oda hagyta *Newfoundlandot*.

Arra a' szoross tengerre, mely vagyon Ánglia és Frantzia-Ország között, *Curtis* és *Thomson* Admirálisok' Hajósseregeik rendeltettek. *Curtis* Admirális ki is indúlt vala már az újabb *Londoni* Tudósítások szerént *Torbay* alól.

Az Ország-gyűlés' Második-Táblájának 14-dik Octóberi Ülésében *Pybus* nevű Tag azt javasolta, hogy míg bizonyos lenne a' Békesség; fel-készülve kell lenni *Nagy-Britanniának* a' hadhoz egészsz erőbenn: mivel pedig a' fő bátorsága ezenn Orzágnak fundáltatik a' tengeri erőbenn: határozza meg a' Gyűlés, hogy a' jövő esztendőre, száz ezer Hajós legénynyei (Mátrózzai) és 20 ezer tengeri Katonái legyenek *Nagy-Britanniának*, és minden Legénynek hónaponként négy font sterling zsoldja járjon.

Ama' nevezetes *Burke*, a' ki már öregsége miatt nem Tagja egy időtől fogva az Ország-gyűlésének, tsak írásban buzog a' Frantzia Direktóriummal kötendő Beker-

ség ellen, melyet Király-ölő Békességnek nevez.

Az Ország-gyűlés Első-Táblája' Jegyző-Könyvébe, egy hatalmas protestátziót adott bé Lord *Fitzwilliam*, a' melyben, tíz okokkal igyekezett meg-mutatni, hogy nem kellett volna most *Nagy-Britanniá*-nak Követet küldeni Békesség' dolgábann *Páris*ba.

Frigyes Belgyiomból. —

Amsterdamba, oly hírt vitt egy Útazó *Londonból*, hogy az *Ánglusok*, tizenegy drága terhű *Hollandus* hajókat vettek el, melyek, *Déli-Ámerikának Surinami* partjaitól indultak.

A' Nemzeti Gyűlése ezen Respublikának, nem maradhatvann a' Kereskedőtől, enyhítette a' maga 16-dik Semtemberi Végzésének keménységét, a' *Nagy-Britannia* és *Frigyes Belgyiom* között folyandó kereskedésre nézve annyibann, hogy az olyatén *Ángliai* portékáknak *Batávia*' partjaihoz való szállítását meg-engedte, a' melylyek 1-ső *Octóber* előtt rakattak hajókra: de még ezzel az engedelemmel is éppen meg nem elégedtek a' *Batáviai Kalmárok*; 's el végezték magokbann, hogy a' míg kedvezőbb *Rendeléseket* tsikarhatnak ki a' Nemzeti-gyűléstől: igen drága érron adjanak minden *Indiai*, és *Ángliából* jövő minden portékákat. — *Oct. 12-dikén*, a' *Rotterdami Kalmárságnak* egy újj

panaszos Előadása vevődött fel a' Nemzeti-gyűlésbenn, mely Előadásbann, oly keményenn rá vólt pergelve a' Nemzeti-gyűlésre, hogy Ez, egy különös Kommisszióra bízta azon fülánkos Írásnak megolvasását, 's meg hagyta néki, hogy a' mi közleni valója lesz az eránt: azt is ne egyátaljábann a' Nemzeti-gyűléssel; hanem csak a' Külső dolgokra ügyelő Nemzet-gyűlési Deputátzióval közölje.

Az a' Deputátziója a' Nemzeti-gyűlésnek, melyre bizattatott vólt a' Batáviai Közönséges-Társaság' jövendőbéli igazgatatása' módjának ki dolgozása, kéfzen nagyon már a' reá bízott munkával.

Fríziábann, erőssenn tartották magokat a' Tartománynak előbbeni Igazgatói, minden Frantzia-módi újjítások ellen mind addig; míg nem a' frantziáskodó Feleket, bizodalját vetvénn a' fr. Katonaságba, el verte Azokat: kik panaszt tévénn a' Nemzeti-gyűlésnél, a' közelebb múltt Oct. 12-dikénn végtére, azt a' szententziát kapták tőle, — de tsupánn két voksok' többségével állítódhatott meg a' szententzia — hogy se' most, se' jövendőbenn is, közönséges tiztségeket nem viselhetnek; és hogy a' Frízia' mostani állapotja meg marad.

Portugalliából. —

Sept. 13-dikánn költt *Lisbonai Tudósítások* írják: hogy a' Polgári Katonaság

jobb rendbe szedődik; a' reguláris Katona-ság jó formán szaporítottatik; 's újonnan is állítottatik fel egy könnyű szerű seregetse, és egy Pattantyús Regiment.

A' *Békességhez* mindazáltal nagy reménység vagyon: melyhez igen közelített az által is a' Portugalliai Udvar, hogy minden Kikötőhelyeit neutrálisoknak hirdettette ki, oly parantsolat mellett, hogy a' Portugalliai portusokba nem tsak Rabló-hajókat; de még Katona-hajókat se' kell bébótsátani, ha prédát akarnának oda bévinni.

Spanyol-Országból. —

A' Portugalliai Udvar, barátságosabban bánt a' Spanyol Udvarral; mint Ez bának Azzal: mert a' Portugalliai, az Anglusok által el fogattatott és *Lisbona'* partjaihoz szállítottott Spanyol hajókat, minden sérelem és hely-pénz-kívánás nélkül Spanyol-Országba által küldötte: a' *Mádriti* Udvar ellenbenn meg-engedte, hogy a' Frantziák bé-vihessenek a' *Cádixi* Kikötőhelybe két el fogott Portugallus Fregátokat — *la Providentia* és *la Nostra Senhora* nevezetűeket — melyek, Déli-Ámerikának *Brasiliai* partjaitól, az *Oportói* és *Lisbonai* Kikötőhelybe szándékoztak, és fél millió piáfszterre betsültetnek.

Cádix alól Sept. 27-dikénn, tizenkilentz líneai-hajók, tizenkét Fregátok, és

kilentz kisebb Katona-hajók erefztették félnek vitorláikat; 's szándékoztak magókat egybe kaptsolni a' *Carthagénai* Hajós-sereggel, mely, 12 líneai-hajókból és 8 Fregátokból áll, 's úgy indulni a' Földközi-tengerre.

Magyar Ország.

Szomolnokról Oct. 28-dikánn: — „A' mi Királyi Bányász Tifztyeink ditsekedhetnek azzal, hogy tulajdon fiaik között hufzonegyen vitézkednek a' Frantziák ellen, úgymint: az Inspector Úr' fia *Deschan* már Kapitány. — *Sartory* Imre, *Nikolassy*, *Raffinszky* Hadnagyok; *Frölich* János, *Nikolassy* János, *Nikolassy* Sándor, *Sartory* László Zászlótartók. — *Corzán* János, *Holenia* névűek hárman, *Gál* Antal, *Szojka*, *Junge*, *Steintz*, részfzerént Kadétok és Káplárok, részfzerént Közemberek. — Most újra öten ajánlották Katonai szolgálatjokat Ő Felségének, ki nem tsak el fogadta ajánlássokat, hanem meghagyta nekik az eddig jártt fizetéseket is. Úgymint *Nikolassy* Ferentz Úrnak, ki már az ide való Királyi Kassa mellett valóságos Tifzt volt, az esztendei fizetését 200 Rforintot; *Schwartz* János, *Reitzner* Károly, *Szojka* Ferentz, és *Knechtl* János Diurnistáknak (napszámos Íróknak) pedig a' minden napra járó 24 krajtzárt oly biztatás mellett, hogy ha szerentsésen vízfza-tér-

nek a' hadból: különös tekintet leszsz reájok. "

Pozsonból Név. 8-dikánn: — „Már egynehány napja, hogy egymást érik az ide érkező sok hintók 's kotsik. Jönek ide Külső-Országiak is nem kevesenn: de erántok különös vigyázat vagyon, 's meg nem engedtetik az itt való mulatás egyáltaljábann az olyanoknak, a' kik leg-kis-sebbnyire is okot szolgáltatnak a' reájok való gyanakodásra. A' Dunánn, egy más híd is állítatott fel a' repülő hídon kívül hajókra. — Hólnap leszsz a' *Veni Sancte* (Jöjj el Szent Lélek Úr Isten) 's az után az első Ülés, melyben azon Deputátusok fognak ki-neveztetni, kik *Schlofzhof*-ba (ez *Austria'* szélén fekszik, *Pozsonhoz* mintegy két óránynyira) fognak menni, 's az ott mulató Királyi Felsegeket az Ország-Gyűlésére hívni. Ott az Udvar gazdag ebéddel meg-vendégeli a' negyven egynehány Követeket, kik ebéd után *Pozsonba* viszsza térnek, 's a' Pénteki Ülésben elő-adják, miképpen fogadtattak. Pénteken estve felé *Pozsonba* jönek Király és Királyné Ő Felsegek, minden különös pompa nélkül. Szombaton dél előtt megjelenik Király Ő Felsege az Ország-gyűlés' Első-Tábla' Palotájábann, a' hol jelen lesznek, a' Második Tábla' Tagja is. "

„Név. 6 dikánn estve érkezett ide *Locumtenens* Ő Királyi Fő-Hertzege. "

Béts.

Tegnapelőtt indultak le innét a' Tsá, szári Királyi Felségek *Pozson* felé *Schlofshof*-ba: és hogy ezenn indulás által el ne múljék a' Szeredai audientzia: adta azt Ő Felsége ez alkalmatossággal, Kedden.

A' következő Versek, különös kedvességet találtak itt mind Azok előtt, kik a' *Horátziusi* és *Sarbieviusi*, szép és jó Vers-írás' módját tudják 's akarják be-tsülni.

Ode ad Inclytos SS. et OO. Regni Hungariae.

Ad arma, Cives! nobile fortium
Sangven Scytharum! queis dedit Occidens
Devictus immortale nomen,

Regnaque postgenitis beata.

Nunc, nunc avitam tollere gloriam
In astra, svadet tempus; amor jubet

(O libera Te Gente dignus!)

Principis, et Patriae; fidesque,
Pro qua cohortes viderat Hungaras
Sol dimicantes aequoris aridum

Rubentis ad litus, Sionis

Et iuga, sparsa cruore nostro.

Non Marte victus saepius Austrio
Regnator Albis belliger imminet;

Saevusve Byzantii tyrannus,

Terribilis domitorve Chinae.

At nunc Erinny's, qua mare, qua patent
Terraë, scelestam dira facem quatit,

Funditque flammæ: en! ut igne

Ardet uterque polus tremendo!

Qualis Vesevus, gloria montium,
 Dulci, per annos innumerabiles,
 Vber Falerno, regnat inter
 Fructiferas placidusque stirpes,
 Dicum corona splendidus urbium;
 Villis beatis atque casis frequens,
 Clarus benigno deum favore,
 Nomine et Herculeo superbus.
 Sed quis tumultus, quis subitus fragor
 Hic? Atra nubes sulphureo occupat
 Coelum vapore; aureus et ipse
 Sol pavet, emoriturque mundo.
 Immane venti, pontus et infremunt;
 Suscussa crebris contremittit ictibus
 Tellus; hiat mons, et profundis
 Fulmina mille ruit cavernis.
 Ignita vastant undique flumina
 Agros, et urbes. Cuncta tegit cinis. —
 Pax rupta quum est interna, tantas
 Turbida dant elementa clades!
 Sic Gens avitis incluta laudibus,
 Et pacis et belli artibus aemula
 Romaeque, Graiorumque, nulli
 In Superos pietate cedens.
 Amore regem dum colit et fide,
 Moresque, rectum servat et ordinem,
 Beata! Sed turpi inquinata
 Luxurie, ac vitiiis peresa
 Coecis: furorem concipit, et suis
 Lymphata primum visceribus manus
 Infert cruentas; civium mox
 Caedibus, et patriae rapinis

Sator, quietis vim parat exteris,
 Et bella. Stultas pectore spes alit;
 Demensque cunctis iam ruinas,
 Funus et imperiis minatur.
 Polluta primum foedera Belgium,
 Rhenique potor, pacis amans, gemit.
 Accurrit adflictis vocatus,
 Iustaque cingitur arma Caesar.
 Adest amica Caesareis ope
 Virtutis heres Prussia martiae;
 Fulgensque centum principum aulis
 Adglomerat socias phalanges
 Teuto; Britannusque, Oceano potens;
 Divesque Iberus, damna dolentius
 Fraternalis plorans; lentus irae
 Praecipitatque moras Batavus;
 Et Sardus, antehac arbiter alpium,
 Et fida nostri Parthenopes domus.
 Non ante visae stant in armis
 Innumerae Socium catervae.
 Quot, quanta late, quam fera praelia?
 Quam dira strages? Exitium pavet
 Europa praesens; proxima Orbis
 Attonitus trepidat ruina!
 Fractis repulsus viribus, insolens
 Procumbit hostis: nec refugio salus
 Velis, nec est muris; manusque
 Foedere iuncta sacro triumphat.
 Sed heu bonarum quam cito mentium,
 Nexus malignis solvitur artibus!
 Hunc livor, illum spes avarae,
 Coecus amorve sui, pavorque

Seiungit: et res deseritur bona!
 Post mille pugnas, milleque funera,
 En (turpe!) maiestatis ultor
 Magnanimus, generisque vindex
 Humani, arena solus ab omnibus
 Stat iam relicta! Nec trepidat tamen,
 Mutatve mentem: sed minacem
 Firmior a gregibus retundit
 Procellam amatis, consilio, manu.
 Altis locatus fulmina ceu Iovis
 Conductor in tectis, remotas
 Ad foveas sine fraude torquens.
 Fortuna, forti nisibus improbis
 Parata vinci, iam meritis favet;
 Amica virtuti, vicesque
 Hostibus aequa refert superbas.
 Iam caede campi, iam iuga Franconum
 Horrent cruenta: funditur undique
 Hostis; nec audax fidit armis,
 Sed pavido rapitur volatu
 Amens. Fugacem Carolus ocyor
 Adurget Furis, Austriadum decus
 Perenne! victuris in aevum
 Dinumeratque dies triumphis.
 At singula alto, quae superent adhuc
 Pericla, volvens pectore, cogitat
 Maiora, funestisque finem
 Ponere iam meditans duellis
 Caesar, Suos sic fatur ad Hungaros:
 „Gens magna! maior laudibus! o mihi
 Dilecta summe! insigne Nostri
 Robur et imperii, decusque!

Virtute nunc, nunc consiliis opus
 Vestris: lacertos tanta pericula
 Vestrosque poscunt: Vester et Rex,
 Et Patria ingeminant, Salutem
 Servate Nostram! Nomine dignior
 Res nulla Vestro: vincere funditus
 Hostem, atque pacem reddere Orbi,
 Hic labor, hic superest triumphus. —
 Mox clamor ingens personat aëra;
 Et vindicandum sanguine Principem
 Vitaque, iurat purpuratus
 Pontificum procerumque coetus;
 Utrumque iurat Danubii latus,
 Ambo et Tybisci littora; et Hungaræ
 Quæ regna iunguntur Coronæ. —
 Sunt rata vota polo: sonat vox
 Profecta celso grandis ab aethere:
 „FRANCISCE! Nostræ iam unica spes do-
 mus!

Virtute, fortes, inque Regem
 Hungarus aequat avos amore; et,
 Quæ sola quondam Gens Aviaë mihi
 Servavit armis Austriadum vetus,
 Invicta nunc Iusto Pioque
 Adseret imperium Nepoti!“ —
 Par ardor omnes corripit Ordines;
 Est una cunctis tessera Patribus:
 Rex, Læxque, Libertas, Corona,
 Relligioque vocant: ad arma!